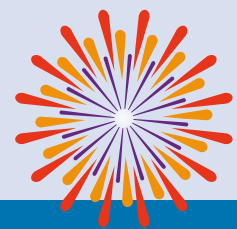
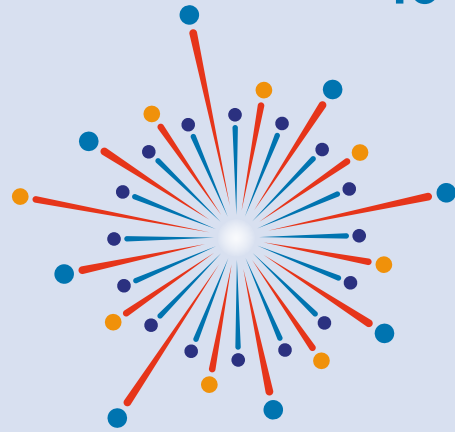
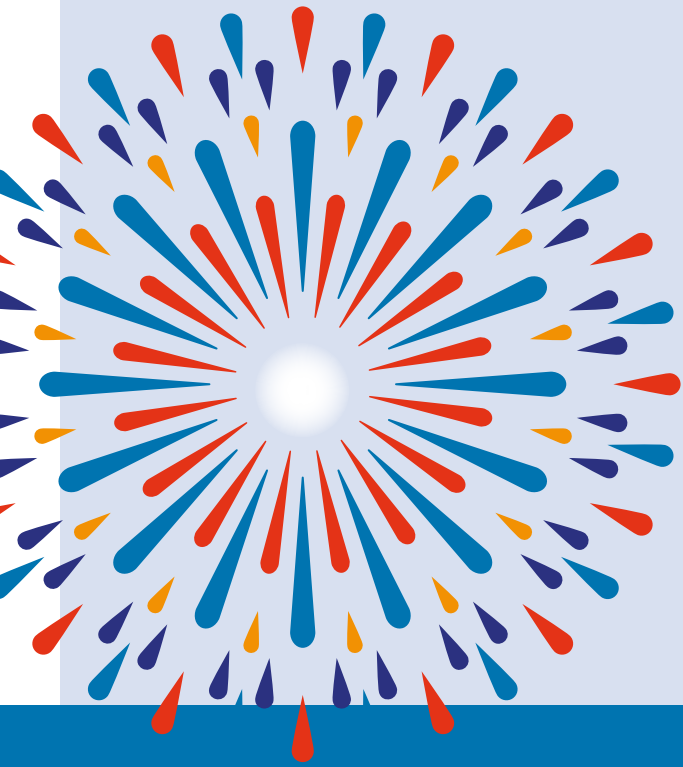

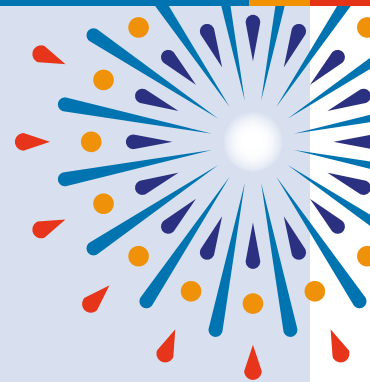
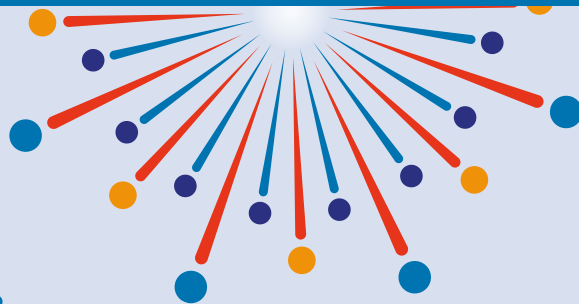
Programmaraad

10 JAAR!

➔ Lesson learned

**ANALYSE PRAKTIJKVERHAAL:
PRAKTIJKLEREN**

➔ Praktijkleren

Praktijkleren en met name praktijkleren in het mbo met een praktijkverklaring heeft een grote boost gekregen door de 24 pilots die in 2019 door de ministeries van SZW en OCW zijn gestart en die werden begeleid door SBB en de Programmaraad. Veel regio's hebben na afloop van de pilots de projecten voortgezet en er zijn nieuwe regio's bijgekomen.

Opzetten van praktijkleren in de arbeidsmarktregio

Uit de praktijkvoorbeelden uit de diverse regio's blijkt dat er altijd sprake is van betrokkenheid van de ketenpartners – gemeenten, sociaal-ontwikkelbedrijven, UWV en RMT's – en een of meer mbo-instellingen. Soms zijn ook SBB, leerwerkloketten of uitzendbureaus betrokken. In de arbeidsmarktregio Groningen speelt het RMT een grote rol.

Het regionale ontwikkelbedrijf neemt vaak het voortouw bij het opzetten van een project voor praktijkleren. In Noord-Limburg is het echter het Leerwerkloket dat de kar trekt. Meestal gaat het om 'praktijkleren met een praktijkverklaring', in enkele gevallen om opleidingen op mbo-1 niveau (Holland-Rijnland en Zuidoost-Brabant). In Twente is er een intake om te bepalen of Praktijkleren of een reguliere opleiding voor de hand ligt.

Wat betreft het opzetten van een project of implementeren van een nieuwe aanpak valt voortdurend de term 'gewoon beginnen'. Daarbij is het wel belangrijk dat partijen het met elkaar eens zijn over 'waarom' je met praktijkleren aan de slag wilt en welke bijdragen partijen moeten leveren om er een succes van te maken. Soms wordt daarbij verwezen naar het stappenplan van de Programmaraad.

Er is wel een probleem met de financiering: het ministerie geeft tegenstrijdige signalen af over de inkoop van praktijkleren: moet dat nu collectief of per individu. Regio's lossen dit op door het afsluiten van raamovereenkomsten.

Doelgroepen en werving van kandidaten

In vrijwel alle voorbeelden wordt het instrument praktijkleren ingezet voor kandidaten zonder werk en met een uitkering. Soms staat de regeling ook open voor nuggers; werkzoekenden zonder uitkering. In maart 2021 heeft het kabinet in het kader van corona 63 miljoen euro uitgetrokken voor kortdurende scholings-trajecten via *praktijkleren in het mbo*. Als gevolg hiervan hebben een aantal regio's (zoals Groningen) hun doelgroep uitgebreid naar werkenden voor wie hun baan op de tocht staat.

Betrokkenen vinden het wenselijk om de doelgroep uit te breiden van 'met werkloosheid bedreigden' naar 'werkende kwetsbaren'.

Kandidaten zijn vooral te vinden bij sociaal-ontwikkelbedrijven en in krimpsectoren. Hoe arbeidsmarktregio's praktijkleren inzetten, verschilt sterk. Sommige regio's starten met de leerlingen van het VSO-Pro-onderwijs en zorgen ervoor dat ze met een praktijkverklaring of een certificaat de arbeidsmarkt opgaan. Maar kandidaten zijn ook buiten onderwijs en werk & Inkomen te vinden, bij bijvoorbeeld welzijnsinstellingen.

Voorwaarde is dat de professional de mogelijkheden van praktijkleren in het mbo kent en de meerwaarde van een diploma, certificaat of praktijkverklaring voor de kandidaat inziet. Het instrument zou beter benut kunnen worden als professionals beter op de hoogte zouden zijn van praktijkleren. Daarnaast moet er een trekker zijn die partijen samenbrengt en het onderwerp op de agenda houdt.

Voor de samenwerking gelden de gebruikelijke succesfactoren zoals vaste contactpersonen, eigenaarschap, inzicht in de belangen van de ander, 'elkaars taal spreken' en successen vieren.

Trajecten starten bij de werkgever

De behoeften van de werkgevers vormen het uitgangspunt bij het opzetten van de projecten en het inzetten van de trajecten, zo blijkt uit de praktijkverhalen.

Midden-Limburg zet de praktijkverklaring in de markt als inwerkinstrument voor werkgevers. Het ligt voor de hand om eerst werkgevers te benaderen die intrinsiek zijn gemotiveerd of die al erkend leerwerkbedrijf zijn.

Veel regio's ondersteunen werkgevers ook bij het inrichten van het project en het ondersteunen van de leermeesters binnen de organisaties. Soms wordt iemand vrijgemaakt om als spil te fungeren, soms zijn hiervoor teams opgezet.

In een aantal gevallen is er voorafgaand aan het traject eerst nog een in house-voortraject bij het ontwikkelbedrijf. Vrijwel overal zijn er drie of vier leerlijnen, zoals groen, dienstverlening, logistiek en horeca. Het is volgens de geïnterviewden belangrijk om te kunnen beschikken over meerdere leerlijnen om een gevarieerd aanbod te hebben voor verschillende kandidaten.

Probleem is dat er door het personeelstekort binnen bedrijven vaak onvoldoende begeleidingscapaciteit is; alle handen zijn nodig voor productie.

Bemiddeling en vastleggen afspraken

Het is essentieel om bij de start van een traject met alle partijen goed door te spreken waarom dit traject wordt opgestart. Voor de kandidaat betekent het erkenning en geeft het zelfvertrouwen. De werkgever ziet de loonwaarde van zijn werknemer stijgen. Voordeel voor de overheid is dat praktijkleren helpt bij het bestendigen van banen en zo uitval voorkomt. Voordeel voor het mbo is meer doorstroom naar vervolgopleidingen.

Volgens de deelnemers aan de verdiepingssessie is het verstandig te beginnen met een proefplaatsing van een kandidaat en dan pas met de werkgever te praten over doorontwikkeling van zijn nieuwe medewerker en eventueel praktijkleren. Begeleiding na plaatsing is cruciaal, bijvoorbeeld vanuit het bedrijf zelf of in de vorm van een jobcoach. Jobcoaches spelen een centrale rol en het is dan ook goed om hen voor te lichten over de mogelijkheden van praktijkleren.

Betrekken van het mbo

De publiek gefinancierde mbo-scholen moeten nog wel wennen aan het instrument praktijkleren en zien niet altijd de toegevoegde waarde. Het staat nog niet overal hoog op de agenda en het past (nog) niet goed in de manier van werken van de scholen, die veel meer is gericht op 'klasjes' en minder op individuen.

In het proces zelf is het geen verplichting, maar de scholen zouden er goed aan doen de leerbedrijven wel te bezoeken, zowel bij de start als voor het eindgesprek. Dit komt de kwaliteit van het traject ten goede en opent voor de scholen ook meer mogelijkheden voor vervolgonderwijs.

In Noord-Holland Noord is er een gefuseerde school die het onderwijs volledig modulair gaat inrichten, wat de inpassing van praktijkleren vergemakkelijkt. Noord-Limburg kent naast individuele trajecten ook groepstrajecten.

Landelijke campagne

Geïnterviewden en deelnemers aan de verdiepingssessie benadrukken het belang van het promoten van het instrument praktijkverklaring bij de professionals die met de kandidaten werken en het inpassen in de werkprocessen. Om ervoor te zorgen dat het relatief nieuwe instrument praktijkleren meer wordt ingezet moet er een publiciteitscampagne komen. Deze moet overtuigen door de meerwaarde voor de verschillende betrokken partijen te benadrukken. Binnen organisaties kunnen aangewezen ambassadeurs een rol spelen.

Belemmeringen

De deelnemers aan de verdiepingssessies signaleren een aantal knelpunten die een optimale inzet van praktijkleren vooralsnog in de weg staan. Zo levert een praktijkverklaring een kandidaat geen vrijstelling op als hij daarna een mbo-opleiding wil volgen. Als vrijstelling geen optie is, is er misschien wel een 'versnelling' mogelijk.

In het algemeen zouden de organisatie en de processen eenduidiger en eenvoudiger moeten worden. De dienstverlening van de RMT's verschilt nu sterk van arbeidsmarktregio tot arbeidsmarktregio. Daar zou meer lijn in moeten komen. Werkgevers zouden rechtstreeks naar het RMT moeten kunnen stappen, zonder tussenkomst van de kandidaat. Het is wenselijk dat uiteindelijk één aanmeldformulier volstaat.

Betrokkenen suggereren om de backoffice zo te organiseren dat initiatieven tot praktijkleren uiteindelijk op één punt samenkomen. Zo heeft Noord-Limburg een coördinatiepunt ingericht voor aanmelding, registratie en het betalen van de facturen.

Tot slot zou er een structurele financiering moeten komen in plaats van tijdelijke. Dat ondersteunt de beweging van 'de kortste weg naar werk' naar 'duurzaam aan het werk'.

Veel gemeenten zien 'praktijkleren' nu vooral als kostenpost en hebben weinig oog voor de opbrengsten op termijn. Dat maakt ook dat ze pas in actie komen als iemand in de 'gemeentebak' zit.

DE 5 BELANGRIJKSTE SUCCESFACTOREN

1. Betrokken partijen zijn het eens over 'waarom' ze met praktijkleren aan de slag willen en welke bijdragen ieder moet leveren
2. De professionals kennen de mogelijkheden van praktijkleren in het mbo en zien de meerwaarde van bijvoorbeeld een praktijkverklaring voor de kandidaat
3. De behoeften van de werkgevers en de leermogelijkheden binnen het bedrijf vormen het uitgangspunt bij het inzetten van de trajecten
4. Beginnen met een proefplaatsing van een kandidaat en dan pas met de werkgever praten over doorontwikkeling en eventueel praktijkleren
5. De regio beschikt over een coördinator die partijen samenbrengt en het onderwerp op de agenda houdt

DE 5 BELANGRIJKSTE KNELPUNTEN

1. Publiek gefinancierde mbo-scholen zien niet altijd de toegevoegde waarde van praktijkleren en het past niet goed in de manier van werken van de scholen
2. Binnen de huidige arbeidsmarkt is het werven van kandidaten een uitdaging.
3. De organisatie en de processen van praktijkleren-trajecten zijn erg complex
4. Veel gemeenten zien 'praktijkleren' nu vooral als kostenpost en hebben weinig oog voor de opbrengsten op termijn
5. Door het personeelstekort is er binnen bedrijven vaak onvoldoende begeleidingscapaciteit

 www.samenvoordeklant.nl

 info@samenvoordeklant.nl

 @SamenvdKlant

 De Programmaraad

Samen verbeteren we de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden